

Herpes (simplex) encefalitis

Wat is het?

Encefalitis betekent hersenontsteking. Bij een encefalitis is de hersenmassa ontstoken. De zenuwcellen of de witte stof van de hersenen worden daardoor direct beschadigd. Dit is een andere ziekte dan meningitis. Dat is namelijk een ontsteking van de hersenvliezen.

Wat zijn de klachten?

De ziekte begint meestal met hoge koorts en klachten die lijken op griep. Maar binnen een paar dagen krijgt de patiënt ernstige klachten, zoals:

- epileptische aanvallen;
- een lager bewustzijn;
- verlamming aan een kant van het lichaam;
- problemen met kijken;
- problemen met praten.

De huisarts zal de patiënt dan snel doorsturen naar het ziekenhuis. Het kan weken duren voordat de patiënt weer naar huis mag. Vaak is er na een herpes encefalitis nog schade aan de hersenen. Patiënten hebben dan bijvoorbeeld nog problemen met denken of praten, hun armen of benen zijn verlamd of ze kunnen moeilijk lopen. Zij moeten dan eerst revalideren. Dat duurt vaak maanden. Sommige patiënten worden nooit helemaal beter.

Wat is de oorzaak?

Encefalitis is een zeldzame ziekte. Het komt in Nederland maar weinig voor. De oorzaak van encefalitis is meestal een virus. In Nederland is dit vaak het koortslipvirus. De medische naam voor het koortslipvirus is het herpes simplex virus. Deze vorm van encefalitis heet dan ook herpes (simplex) encefalitis. We weten niet waarom het koortslipvirus bij sommige mensen zorgt voor een encefalitis. Een koortslip zelf veroorzaakt in ieder geval geen encefalitis. Het ontstaan van een herpes encefalitis heeft ook niets te maken met een lagere weerstand.

Andere virussen kunnen ook een encefalitis veroorzaken, maar dit komt in Nederland nog minder vaak voor. In andere werelddelen komt encefalitis veel vaker voor. Dat zien we bijvoorbeeld in Zuid Oost-Azië en Afrika. Maar ook in sommige delen van de Verenigde Staten, Zuid-Amerika en Oost-Europa. Insecten dragen daar vaak virussen over die een encefalitis veroorzaken.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Hiervoor wordt in het ziekenhuis het hersenvocht onderzocht. Dit gebeurt via een ruggenprik. Daarnaast krijgt de patiënt vaak een MRI-scan en soms ook een EEG. In het hersenvocht kan je het virus niet direct zien. Maar je ziet daarin wel het DNA van het virus. Dat is een soort code van het virus. Als dit DNA in het hersenvocht zit, heeft de patiënt herpes encefalitis. De uitslag van het onderzoek komt vaak binnen 24 tot 48 uur. Soms is de uitslag van het onderzoek nog niet bekend, maar denkt de arts wel dat het herpes encefalitis is. Dan begint de neuroloog vaak alvast met de behandeling.

Welke behandeling is mogelijk?

De arts kan herpes encefalitis behandelen met een anti-virus medicijn: Aciclovir. De patiënt krijgt dit medicijn meestal 3 keer op een dag, via een infuus. Dit gebeurt ongeveer 14 dagen achter elkaar. Voor andere klachten die patiënten met herpes encefalitis hebben, krijgen zij ook medicijnen. Denk bijvoorbeeld aan medicijnen voor hoofdpijn of epilepsie. Als de encefalitis komt door een buitenlands virus, kan een vaccinatie soms goed zijn. De GGD kan u hierover meer informatie geven.